

Gada pārskata sagatavošanas būtiskie aspekti

2/51/22

Strauji tuvojas gada beigas, tātad arī gada pārskata sagatavošanas laiks. Kā zināms, iepriekšējos divus gadus pārskata iesniegšanas termiņš tika pagarināts par trim mēnešiem, kas deva ilgāku laiku sagatavot gada pārskatus. Balstoties uz pašreiz pieejamo informāciju, šogad gada pārskatu iesniegšanas termiņa pagarinājums nav plānots. Šajā rakstā – atgādinājums par to, kam jāpievērš uzmanība, sagatavojot gada pārskatu, t.sk. vai ir nepieciešama gada pārskata revīzija (pārbaude) vai ierobežotā pārbaude.

Kad ir nepieciešama gada pārskata obligātā revīzija vai ierobežotā pārbaude?

Tuvojoties gada slēgšanai un atlikumu apkopošanai, vēršam lasītāju uzmanību sākt ar datu izvērtējumu, lai noskaidrotu, vai uzņēmumam nav nepieciešama gada pārskata revīzija (pārbaude) vai ierobežotā pārbaude. Ieteicams šo izvērtējumu neatstāt uz pēdējo brīdi, lai nodrošinātu savlaicīgu gada pārskata sagatavošanu un iesniegšanu VID.

Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums nosaka, ka obligāta gada pārskata revīzija ir nepieciešama, ja sabiedrības rādītāji divus gadus pēc kārtas (gan kārtējā, gan iepriekšējā gadā) un jaunizveidotai sabiedrībai – pirmā pārskata gada bilances datumā, pārsniedz divas no trim kritēriju robežvērtībām:

- Bilances kopsumma – 800 000 EUR;
- Neto apgrozījums – 1 600 000 EUR;
- Vidējais darbinieku skaits pārskata gadā – 50.

Revīzija ietver grāmatvedības pārbaudi, lai noskaidrotu, vai tā atbilst grāmatvedību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām un vai ir ievērotas gada pārskata un konsolidētā gada pārskata sagatavošanu reglamentējošo normatīvo aktu prasības (likuma 91. panta 3. punkts).

Gada pārskata ierobežotā pārbaude ir nepieciešama sabiedrībām, kuru rādītāji bilances datumā divus gadus pēc kārtas pārsniedz divas no šādām robežvērtībām:

- Bilances kopsumma – 400 000 EUR;
- Neto apgrozījums – 800 000 EUR;
- Vidējais darbinieku skaits pārskata gadā – 25.

Jāņem vērā, ka arī tad, ja uzņēmuma dati atbilst ierobežotās pārbaudes kritērijiem, uzņēmumam ir tiesības veikt pilno revīziju (pārbaudi). Tāpat uzņēmumi var izvēlēties brīvprātīgi veikt gada pārskata revīziju, ja tie neklasificējas obligātās revīzijas veikšanai.

Kontrole

Vēršam uzmanību, ka būtiski, lai uzņēmums būtu veicis uzņēmuma debitoru/kreditoru kontroli, kā arī uzņēmuma aktīvu un krājumu inventarizāciju.

Debitori/kreditori

Uzņēmumam būtu savlaicīgi jāveic atlikumu salīdzināšana ar visiem saviem debitoriem un būtiskajiem kreditoriem, norādot atlikuma apmēru uz gada beigām, kā arī norādot apgrozījuma apmēru. Tas palīdzēs

atklāt, ka, iespējams, gada laikā kāds rēkins no kreditora nav saņemts vai debitoram nav nosūtīts.

Ļoti svarīgi izvērtēt to debitoru parādu rašanās brīdi, par kuriem līdz šodienai vēl nav saņemta rēkinu apmaka, kas ietekmēs arī UIN deklarāciju (sīkāk mūsu rakstā par debitoriem un UIN ietekmi).

Pamatlīdzekļi

Veicot pamatlīdzekļu inventarizāciju, jāpārbauda to eksistence dabā un derīgais lietošanas laiks. Tas nozīmē, ka pēc grāmatvedībā esošās informācijas jāveic salīdzinājums, vai šie pamatlīdzekļi reāli eksistē, vai nav nolietojušies vai bojāti. Ja tie ir nolietojušies, bojāti un netiek vairs lietoti saimnieciskās darbības nodrošināšanā, tad uzņēmumam jāizvērtē, vai tie nebūtu jāizslēdz no uzskaites.

Vēršam uzmanību, ka tādu pamatlīdzekļu, kuri netiek vai netiks lietoti saimnieciskās darbības nodrošināšanas mērķiem, iegāde un aprēķinātais nolietojums ir apliekami ar UIN, līdzīgi kā citas ar saimniecisko darbību nesaistītas izmaksas.

Uzkrājumi/ uzkrātās saistības/ uzkrātie ieņēmumi

Noslēdzoties gadam, uzņēmumam jāizvērtē, kāda veida uzkrājumi vai uzkrātās saistības jāizveido, kā aplēst ieņēmumu un saistību apmēru, kas attiecas uz pārskata gadu, ja rēkini izrakstīti ar nākamā taksācijas gada datumu.

- Uzkrājumi – paredzēti, lai segtu saistības, kas attiecas uz pārskata gadu un ir paredzamas vai zināmas, bet kuru vērtība vai konkrētu saistību rašanās vai segšanas datums nav precīzi zināms.
- Uzkrātās saistības – atzīst, ja saistību lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi.

Uzkrājuma veids

Uzņēmums grāmatvedībā uz pārskata gada beigām veic aprēķinu par darbinieku neizmantoto atvaiņinājuma dienu apmēru. Ja ir paredzētas bonusa izmaksas, kas attiecināmas uz pārskata gadu, bet izmaksātas tiks nākošajā gadā, arī par šīm izmaksām jāveido uzkrājumi vai uzkrātās

Uzkrājumi vai uzkrātās saistības saistības.

neizmantotajiem
atvaiņinājumiem/ bonusiem

Aprēķins par neizmantoto atvaiņinājumu:
Neizmantoto atvaiņinājuma dienu skaits * vidējā izpeļņa * darba devēja VSAOI

Uzkrātās saistības

Šeit būtiski pievērst uzmanību periodam, par kuru saņemts rēkins no piegādātājiem nākamajā gadā, kā arī pakalpojuma saņemšanas brīdim. Ja rēkins izrakstīts nākamajā gadā par iepriekšējo taksācijas gadu, bet pakalpojums saņemts taksācijas gadā, par kuru tiek gatavots gada pārskats, tad uzņēmumam taksācijas gadā jāatzīst izmaksas tajā pārskata gadā, kurā šīs izmaksas radušās, un jāizveido uzkrātās saistības.

Bilancē tās atspoguļo pasīvā – Uzkrātās saistības un PZA (izmaksas).

Uzkrātie ieņēmumi

Šeit būtiski izvērtēt ieņēmumu rašanās brīdi. Līdzīgi kā ar uzkrātajām saistībām, ja ieņēmumi radās periodā, par kuru tiek gatavots gada pārskats, bet rēkins izrakstīts nākamajā gadā, tad uzņēmumam jāveido uzkrājumi un jāatzīst ieņēmumi tajā gadā, kad šie ieņēmumi no preču pārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas radušies vai tiem būtu bijis jārodas.

Bilancē atspoguļo aktīvā – Uzkrātie ieņēmumi un PZA (ieņēmumi).

Kad pienācis brīdis sagatavot gada pārskatu, aicinām lasītājus iepazīties ar mūsu rakstā sniegtajiem ieteikumiem procesa efektivizēšanai.

Papildus vēlamies atgādināt, ka katram uzņēmumam būtu jāizveido sava grāmatvedības politika, lai jebkuram grāmatvedim, kurš strādā noteiktā uzņēmumā, būtu skaidrs priekšstats, pēc kādiem principiem vadīties. Grāmatvedības politika ir grāmatvežu ceļvedis attiecībā uz uzņēmuma grāmatvedības kārtošanu un nozīmīgākajiem uzskaites principiem, piemēram, ieņēmumu atzīšana, pamatlīdzekļu uzskaitē, saistības, aktīvi.

Tāpat vēršam uzmanību, ka ar šā gada 1. janvāri ir stājies spēkā jaunais Grāmatvedības likums un tā saistošie noteikumi, tādēļ gan grāmatvedības politikā, gan gada pārskata pielikumos ir nepieciešams koriģēt atsauces, norādot spēkā esošos normatīvos aktus (sīkāk mūsu rakstā par izmaiņām).

PwC Latvia nodokļu pārvaldības un grāmatvedības komanda sniedz grāmatvedības politikas pielāgošanas un izstrādes pakalpojumus.